

De Reger 2/7/93

GERRIT HOOGSTRATEN. 'DE KONINGIN VAN ANTWERPEN'

Subtiel en suggestief

Op de omslag van de verhalenbundel *De Koningin van Antwerpen* van Gerrit Hoogstraten (1953) staat Persephone, de godin van de onderwereld, waarin ook de vader van het meisje uit het slofverhaal uit eigen keuze verdwenen is. Hij had haar de myte van Hades en Persephone verteld als antwoord op haar vraag waarom het elk jaar winter is. Zij zelf wou echter het lied van het leven zingen en als het moest, daarvoor tol betalen. Ze leeft zich uit in haar atelier, waar ze grote sculpturen last. Via haar kooisdromen, fragmenten van een spectaculaire toneelvoering en flash-backs van gesprekken van

haar als kind met haar vader wordt het de lezer duidelijk dat zij het hoofdpersonage is in een aktuele gedramatizeerde versie van de myte, die uitloopt op de verlossing van Persephone.

Ook het tielverhaal eindigt in een onderwereld, die van een travestietentablissement aan het Antwerpse De Coninckplein. Twee oude dames kijken er toe hoe een dikke man met een rare pruik zich

als zogenaamde koningin van het bal samen met haar gevolg naar hun tafeltje begeeft. De ene oude vrouw, Jacqueline, een Antwerpse, heeft de andere, Stien de Groot, een Amsterdamse, op een

bankje in de Zoo aangesproken en meegetroond. Door gebruik te maken van een wisselend vertelstandpunt bezorgt de verteller de lezer een voorsprong op zijn Amsterdamams personage, dat de dag na de show met vele vragen weer op de trein naar huis stapt. De vragen over het wie en waarom zijn voor de lezer echter wel opgelost in de tragische en deerniswekkende kontekst van drie mensenlevens.

Ook de overige verhalen van Hoogstraten in deze bundel zijn een *démassqué* van de ware aard en gevoelens van de personages. Die onthulling is vaak erg pijnlijk en vernederend, maar uiteindelijk

ook bevrijdend. Zoals in het openingsverhaal 'Au revoir', waar een man die vijftienwintig jaar getrouwd is zich tijdens een reisje naar Parijs om dat te vieren ont-popt als een ordinaire hoerentloper. Of zoals in het verhaal 'De bank', waar een moeder en een dochter op zoek zijn naar het geschikte bankstel waarop de vader 'waardig' kan sterven. Met grimmige en agressieve ironie worden de wollige formuleringen van verkopers aan de kaak gesteld, maar ook de ontwijkende antwoorden van dokters die geïrriteerd raken als verwanten blijven doorvragen. In *De Koningin van Antwerpen*

worden intieme en soms onderaardige relaties beschreven. Door het verspringen van het vertelstandpunt wordt het schijnende leed van de personages nu eens verscherpt en dan weer vanop een afstand beschouwd. De auteur trapt niet in de valkuil van het patetische beklag over ontuisterende situaties of een gekunstelde meewarigheid erom. Hij konfronteert de lezer met feiten, realistisch, suggestief en subtiel.

Joris Gerits

Gerrit Hoogstraten, *De Koningin van Antwerpen*, Thoth, Amsterdam.